

Federico García Lorca

1898 Fuente Vaqueros – 1936 Granada – španielsky básnik a dramatik. Narodil sa v statkárskych rodine. Študoval na filozofickej a právnickej fakulte v Granade. Od detstva sa zaujímal o hudbu, maliarstvo a literatúru. Dvadsaťročný vydal svoju prvú knihu básnických próz *Impresiones y paisajes* (Dojmy a krajiny, 1918), v ktorej opisuje študijnú cestu po Kastílii. Od roku 1919 žil v Madride, kde sa zaradil medzi popredných príslušníkov španielskej povojnovej literárnej generácie. V roku 1933 založil kočovnú divadelnú spoločnosť La Barraca, ktorá šírila klasický odkaz španielskeho dramatického umenia. Koncom roku 1933 podnikol prednáškové a divadelné turné po Argentíne. Po vypuknutí generálneho povstania ho pri Granade zastrelili falangisti. V literárnej tvorbe sa García Lorca sústredil na poéziu a drámu. Po prvej úspešnej zbierke *Libro de poemas* (Kniha básní, 1921), denníka svojej nepokojnej mladosti, publikoval už zrelé básnické diela. Vo vrcholnom diele *Romancero gitano* (Cigánske romance, 1928, výber 1955) sa organicky spájajú všetky hodnoty z predchádzajúceho tvorivého obdobia. Syntézou avantgardného umeleckého postupu (metafora, obrazové prostriedky a p.) a tradičných prvkov andalúzskej ľudovej poézie (celková atmosféra, motívy, postavy, príbehy, forma). García Lorca vytvoril kultivované básnické dielo, ktoré malo veľký ohlas. V ďalšom období podľahol vplyvu surrealizmu, ako vidieť zo zbierky *Poeta en Nueva York* (Básnik v New Yorku, 1940). Táto zbierka obsahuje majstrovskú ódu na Walta Whitmana. Čerpal zo starých spevníkov: *Seis poemas galegos* (Šesť galícijských básní, 1936) i z tradičnej arab. andalúzskej poézie: *El diván del Tamarit* (Diván sadu T., 1940). Rovnako významné je i jeho dramatické dielo, ktoré pre jeho spontánnosť a mnohostrannosť mnohí prirovnávajú k divadlu Lopeho de Vega. García Lorca aj vo svojich hrách vedel spojiť ľudové prvky s "umelými" postupmi a moderné výboje s odkazom národnej tradície. Ich dramatické hodnoty sú umocnené vysokými básnickými kvalitami. Vrchol dramatickej tvorby predstavujú hry zo španielskeho vidieckeho prostredia: *Bodas de sangre* (Krvavá svadba, 1933, 1961), *Yerma* (Plánka, 1934, 1965), *La casa de Bernarda Alba* (Dom B. A., 1936, 1957, 1965). Popri znamenitej psychologicko-kresbe postáv sa v nich uplatňuje aj sociálny a spoločensko-kritický faktor. Z ďalšej tvorby: *Poema del cante jondo* (Spev na andalúzsku nôtu, 1931), *Llanto por Ignacio Sánchez Mejías* (Spev pre I. S. M., 1935), *Mariana Pineda* (1927), *La zapatera prodigiosa* (Čarokrásna pani majstrová, 1930, 1965) a.i. U nás je známy výber z poézie *Raz do vyhne vošla luna* (1969) a *Tak som ťa videl* (1975).